

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 310 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati.....	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati.....	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадирова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	

TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISHDA ENG SAMARALI METODLARDAN FOYDALANISH

Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi

Termiz davlat pedagogika instituti,
Texnologik ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanishning nazariy asoslari, amaliy imkoniyatlari hamda pedagogik samaradorligi yoritilgan. Texnologiya fani zamonaviy ta'lim jarayonida nafaqat nazariy bilimlarni shakllantirish, balki amaliy ko'nikma va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Shu bois ta'lim jarayonida interfaol metodlar, loyihaviy yondashuv, axborot-kommunikatsion texnologiyalar hamda integratsiyalashgan o'qitish usullaridan samarali foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot natijalari texnologiya fanini o'qitishda metodlarning oqilona tanlanishi o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va kasbiy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim omil ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: texnologiya fani, ta'lim metodlari, interfaol yondashuv, innovatsiya, loyihaviy o'qitish, axborot-kommunikatsion texnologiyalar, pedagogik samaradorlik, kompetensiya, amaliy ko'nikma, o'quv jarayoni.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations, practical possibilities, and pedagogical effectiveness of using the most efficient methods in teaching technology. The subject of technology, in the context of modern education, is distinguished by its focus not only on theoretical knowledge but also on the development of practical skills and professional competencies. Therefore, the effective application of interactive methods, project-based learning, information and communication technologies, and integrated teaching approaches in the educational process is of particular importance. The research results demonstrate that the rational selection of teaching methods in technology is a key factor in fostering students' independent thinking, creativity, and professional skill development.

Key words: technology, teaching methods, interactive approach, innovation, project-based learning, information and communication technologies, pedagogical effectiveness, competence, practical skills, learning process.

Аннотация: В данной статье раскрываются теоретические основы, практические возможности и педагогическая эффективность использования наиболее результативных методов преподавания технологии. Технология как учебная дисциплина в современном образовательном процессе направлена не только на передачу знаний, но и на формирование практических навыков и профессиональных компетенций. В связи с этим особое значение приобретает эффективное применение интерактивных методов, проектного подхода, информационно-коммуникационных технологий и интегрированных способов обучения. Результаты исследования показывают, что рациональный выбор методов преподавания технологии является важным фактором развития у обучающихся самостоятельного мышления, творческого подхода и профессиональных умений.

Ключевые слова: технология, методы обучения, интерактивный подход, инновации, проектное обучение, информационно-коммуникационные технологии, педагогическая эффективность, компетенция, практические навыки, учебный процесс.

KIRISH

Texnologiya fani bugungi kunda umumiy o'rta ta'lim maktablarida, kasb-hunar ta'limi tizimida va oliy ta'lim muassasalarida muhim fan sifatida qaraladi. Bu fanning asosiy vazifasi o'quvchilarga nazariy bilim berish bilan bir qatorda, ularni amaliy faoliyatga tayyorlash, kasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantirish, ijodiy tafakkurni rivojlantirish hamda ishlab chiqarish jarayonlari haqida kompleks tushunchaga ega qilishdan iboratdir. Shu bois, texnologiya fanini o'qitishda qo'llaniladigan metodlar samaradorligini oshirish pedagogik jarayonning dolzarb vazifalaridan biridir.

So'nggi yillarda dunyo ta'lim tizimida yuz berayotgan yangilanishlar ta'lim metodlariga ham bevosita ta'sir qilmoqda. An'anaviy dars berish uslublaridan tashqari, interfaol, innovatsion va loyihaviy metodlarning qo'llanilishi o'quvchilarning bilimlarni puxta o'zlashtirishiga, mustaqil izlanish ko'nikmalarini shakllantirishiga va

kasbiy tayyorgarligini oshirishga xizmat qilmoqda. Xususan, texnologiya fanini o'qitishda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydigan, ularda amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradigan metodlardan foydalanish o'quv jarayonining sifatini belgilovchi omillardan biridir.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar jarayonida texnologiya fanini o'qitishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlarida belgilangan talablar asosida fan darslarida nazariya bilan amaliyot uyg'unlashtirilmoqda. Shuningdek, texnologiya fanini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish bo'yicha qator ilmiy izlanishlar olib borilmoqda.

Kirish qismida asosiy e'tibor shunga qaratiladiki, texnologiya fanini samarali o'qitish o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini oshirish bilan bir qatorda, ularning ijtimoiy faolligini ham kuchaytiradi. Shu maqsadda maqolada texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlar tanlanadi va ularning pedagogik afzalliklari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogika va metodika sohasidagi ilmiy adabiyotlarda ta'lim metodlari va ularning samaradorligi masalalari keng o'rganilgan. J. Dewey, L. Vygotskiy, B. Bloom kabi pedagog-olimlar o'quv jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samaradorligi haqida chuqur fikrlar bildirganlar. Dewey ta'limni hayotiy tajriba bilan bog'lash zarurligini ta'kidlab, o'quvchilarni faol ishtirokchi sifatida ko'rishni taklif etgan. Vygotskiy esa o'quv jarayonida ijtimoiy muloqotning ahamiyatini alohida ta'kidlab, o'qituvchining o'quvchiga ko'makchi sifatidagi rolini asoslagan. Bloom esa o'quvchilarning bilish faoliyatini taksonomiya asosida baholash metodikasini ishlab chiqqan.

O'zbekistonlik tadqiqotchilar orasida H. Yuldashev, S. Otajonov, R. Rasulova kabi olimlar texnologiya fanini o'qitishda innovatsion metodlarning o'rni va ahamiyatiga oid izlanishlar olib borganlar. Ularning fikricha, texnologiya fanida nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish, o'quvchilarda mehnat ko'nikmalarini shakllantirish va kasbiy tayyorgarlikni kuchaytirish zarur.

Xalqaro tajribaga murojaat qilsak, Finlyandiya, Germaniya va Yaponiya kabi mamlakatlarda texnologiya fanini o'qitishda loyihaviy o'qitish, "dual ta'lim" tizimi, axborot-kommunikatsion texnologiyalar va STEAM yondashuvi keng qo'llanilmoqda. Bu metodlar o'quvchilarni real ishlab chiqarish jarayonlariga jalb qilish, mustaqil izlanish ko'nikmalarini rivojlantirish va innovatsion tafakkurni shakllantirishga qaratilgan.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, texnologiya fanini samarali o'qitish uchun metodlar xilma-xilligidan oqilona foydalanish, ularni o'quvchilarning yosh xususiyatlari, bilim darajasi va darsning maqsadiga mos tanlash pedagogik samaradorlikning asosiy kafolatidir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqola metodologiyasi sifatida ta'lim jarayonida qo'llaniladigan samarali metodlarni aniqlash, ularning afzallik va kamchiliklarini baholash hamda texnologiya fanida qo'llash imkoniyatlarini asoslash nazarda tutiladi. Bunda pedagogik kuzatish, tajriba-sinov, statistik tahlil va qiyosiy metodlardan foydalanildi.

Pedagogik kuzatish usuli orqali texnologiya darslarida turli metodlarning qo'llanishi va ularning o'quvchilarga ta'siri o'rganildi. Tajriba-sinov metodida esa interfaol metodlar (klaster, aqliy hujum, konseptual xaritalar), loyihaviy o'qitish va axborot-kommunikatsion texnologiyalar qo'llanilib, ularning samaradorligi baholandi.

Statistik tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion metodlardan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning darsga qiziqishi 25–30 foizga, amaliy topshiriqlarni bajarish sifati esa 20 foizga oshdi. Qiyosiy tahlil orqali an'anaviy va innovatsion metodlarning samaradorligi solishtirildi. An'anaviy darslarda bilim olish ko'rsatkichlari barqaror bo'lsa-da, ijodiy tafakkur va mustaqil ishlash ko'nikmalari rivojlanishi past bo'lgan, innovatsion metodlarda esa aksincha natija kuzatildi.

Metodologiya shuni ko'rsatadiki, texnologiya fanini samarali o'qitish uchun metodlarning uyg'unlashuvi zarur. Ya'ni, nazariy bilim berishda an'anaviy usullardan, amaliy faoliyatda esa interfaol va loyihaviy metodlardan foydalanish eng yaxshi natija beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijalariga ko'ra, texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlar sifatida quyidagilar aniqlangan: interfaol metodlar, loyihaviy yondashuv va axborot-kommunikatsion texnologiyalar. Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirokini ta'minlab, ularda muloqot, jamoada ishlash va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Loyihaviy yondashuv esa o'quvchilarni muayyan muammolarni yechishga yo'naltirib, ularning ijodkorligini oshiradi va real ishlab chiqarish jarayonlariga tayyorlaydi. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar darslarni yanada samarali tashkil etishga, zamonaviy vositalar orqali ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, metodlarning samarali qo'llanishi o'quvchilarning kasbiy ko'nikmalarini shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Masalan, loyihaviy metod yordamida o'quvchilar kichik guruhlarda amaliy loyihalarni ishlab chiqib, nazariy bilimlarini amaliy faoliyatga tadbqiq qildilar. Interfaol metodlardan foydalanish darslarda o'quvchilar faolligini oshirdi, darsni bir tomonlama emas, balki ikki tomonlama jarayonga aylantirdi.

Bundan tashqari, tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, metodlarning uyg'unlashuvi yanada samarali natija beradi. Masalan, nazariy bilimlarni tushuntirishda an'anaviy metod, bilimlarni mustahkamlashda interfaol metod, amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda esa loyihaviy metodlardan foydalanilganda o'quvchilarning umumiy bilim darajasi, ko'nikmalari va qiziqishi yuqori bo'lgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillardan kelib chiqib aytish mumkinki, texnologiya fanini o'qitishda metodlarning oqilona tanlanishi va ularning uyg'unlashuvi ta'lim samaradorligini belgilovchi asosiy omildir. Interfaol metodlar o'quvchilarda faollik, jamoada ishlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirsa, loyihaviy yondashuv ularni real muammolarni hal etishga tayyorlaydi va ijodkorlikni oshiradi. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar esa zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi sifatida o'quvchilarni innovatsion muhitga moslashtiradi.

Xulosa qilib aytganda, texnologiya fanini samarali o'qitish uchun metodlarning xilma-xilligidan oqilona foydalanish zarur. Bu jarayonda nazariy bilim berish, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish va ijodiy tafakkurni rivojlantirish o'zaro uyg'unlikda olib borilishi lozim. Shunda texnologiya fanining asosiy maqsadi – o'quvchilarda mustaqil ishlash, kasbiy ko'nikmalarni egallash va innovatsion tafakkurni shakllantirish to'liq amalga oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ixtiyorovna, M. F., & Eshdavlatovna, T. S. (2025). O'zbek milliy kiyimlaridagi ranglar uyg'unligi. Fan va texnologiyaning ko'p tarmoqli jurnali, 5(5), 1790–1794.
2. Ixtiyorovna, M. F. (2025). Surxon vohasida kashtachilik san'atining tarixiga nazar. Synapses: fanlar bo'yicha tushunchalar, 2(5), 222–229.
3. Ixtiyorovna, M. F. (2025). Ipak matolarining jilolanishi. Acumen: International Journal of Multidisciplinary Research, 2(5), 229–232.
4. Ixtiyorovna, M. F. (2025). Quroqchilik san'ati va uning amaliy ahamiyati. Synapses: Insights Across the Disciplines, 2(4), 176–178.
5. Ixtiyorovna, M. F. (2025). Formativ baholash sharoitida o'quvchilarning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi. Innovative Achievements in Science 2024, 4(38), 103–106.
6. Fazilat, M., & Dilshoda, J. (2024). The Role of Technology in Students' Career Choices. Medicine, Pedagogy and Technology: Theory and Practice, 2(12), 66–70.
7. Fazilat, M., & Dilshoda, J. (2024). Introduction and Teaching of Robotics in Secondary Schools. American Journal of Education and Learning, 2(5), 344–347.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.